

Narnijos kronikos

C. S. LEWIS

PRINCAS KASPIANAS

I SKYRIUS

Sala

Kitados gyveno keturi vaikai: Piteris, Susana, Edmundas ir Liusė; knygoje „Liūtas, ragana ir drabužių spinta“ pasakojome, kokį nuostabų nuotykių jie patyrė. Atvėrę stebuklingos spintos duris, atsidūrė kitame pasaulyje, kuris gerokai skiriasi nuo mūsų, ir tame kitokiame pasaulyje tapo šalies, vadinamos Narnija, karaliais ir karalienėmis. Kol valdė Narniją, jiems rodėsi, kad praslinko daugybė metų, bet kai grįžo pro tas pačias duris atgal ir vėl atsidūrė Anglijoje, paaikšėjo, kad čia pralėkęs vos akimirksnis. Šiaip ar taip, niekas net nepastebėjo, kad vaikai buvo kažkur dingę, o jie patys niekam neprasitarė apie tai nė žodeliu – niekam, išskyrus vieną labai išmintingą suaugusįjį.

Nuo ano nuotykių praslinko metai; dabar ketvertas vaikų sėdėjo ant suoliuko geležinkelio stoties perone, apsikrovę gausybe lagaminų ir dėžučių žaislams bei visokioms smulkmenoms. Jų laukė kelionė atgal į mokyklą. Iki šios, mazginės, stoties visi keturi keliavo kartu, o čia turėjo persėsti: mergaitės traukiniu, atvykstančiu

po kelių minučių, išvažiuos į vieną mokyklą, o berniukams teks palūkėti dar pusvalandį, kol sulauks savojo traukinio, nuvešiančio juos į kitą mokyklą. Tad per pirmąją kelionės pusę, kol visi keturi dar buvo drauge, atrodė, kad vis dar tęsiasi atostogos, bet dabar, kai atėjo metas atsisveikinti, kai vos po kelių minučių traukiniai išveš juos į skirtingas puses, visi pajuto, kad atostogos iš tikrųjų baigėsi, kad vėl prasideda mokslo metai, – dėl to ir sėdėjo rūškanais veidais, ir nė vienas nežinojo, ką sakyti. Liusė išvis pirmąsyk važiavo į pensioną.

Tuščioje, mieguistoje kaimo stotyje, be ketverto vaikų, perone nebuvo jokių kitų keleivių. Staiga Liusė negarsiai spygtelėjo – panašiai spygtelėtų mergaitė, įgelta vapsvos.

– Kas nutiko, Liuse? – subruzdą Edmundas, bet užsikirto nebaigęs klausimo ir jau pats aiktelėjo: – Oi!

– Kas, po... – buvo bepradedęs Piteris, bet, kad ir ką iš pradžių ketino sakyti, pasakė visai ką kita: – Susana, paleisk! Ką darai? Kur mane tempi?

– Aš tavęs net nepaliečiau, – atsiliepė Susana. – Kažkas kažkur traukia mane pačią. Oi... oi... oi... liaukitės!

Visi pastebėjo, kaip išbalą brolių ir seserų veidai.

– Aš irgi pajutau tą pat, – sušniokštavo Edmundas vos atgaudamas kvapą. – Lyg kažkas mėgintų kažkur mane nuvilkti. Baisu, kai šitaip tempia... ai! Štai ir vėl!

– Mane irgi tempia! – pasiskundė Liusė. – Oi, neištversiu!

– Nežiopsokit! – suriko Edmundas. – Susikibkime už rankų ir laikykimės visi drauge! Tai kažkokia magija, aiškiai justi. Greičiau!

– Taip, – pritarė Susana. – Susikibkime už rankų. Ak, kad taip šitai baigtųsi... ak!

Dar akimirka, ir visa tai, kas juos supo: lagaminai, suoliukas, peronas, stotis – išnyko be pėdsako. Keturi vaikai, vis dar susikibę už rankų, gerokai pridusę, atitoko stovį kažkokioje girioje – tokioje tankioje, kad šakos vėlėsi į plaukus ir drabužius, bemaž neleidamos nė pajudėti. Visi keturi pasitrynė akis ir giliai atsiduso.

– Ak, Piteri! – pirmoji žadą atgavo Liusė. – Kaip manai, ar gali būti, kad mes sugrižome į Narniją?

– Mus galėjo nublokšti nežinia kur, – atsakė Piteris. – Tokioje tankynėje nematau nė per žingsnį į priekį. Pamėginkime išeiti į kokią laukymę, jei tik jos čia esama.

Nors ir ne visai lengvai, gerokai susidilginę ir apdraskyti spyglių, jie vis dėlto išsikrapštė iš šabakštyno. O čia jų laukė dar viena staigmena. Kas žingsnis darėsi vis šviesiau, ir netrukus jie atsidūrė pamiškėje, o prieš akis atsivėrė smėlėtas paplūdimys. Vos už kelių jardų nepaprastai rami jūra laižė kranto smėlį tokiomis mažomis bangelėmis, kad jokio šniokštimo beveik nė nebuvo girdėti. Jokios žemės priekyje nebuvo matyti, danguje – nė debesėlio. Saulė dangaus skliaute kybojo maždaug ten, kur ir turėtų būti dešimtą valandą ryto, jūra mirgulia-

vo akinančiu žydrumu. Valandėlę vaikai tiesiog stovėjo uosdami sūrstelėjusį orą.

– O, kad tave! – išsprūdo Piteriui. – Visai neblogai.

Dar po penkių minučių jie, jau basi, braidė po skaidrų vėsų vandenį.

– Juk tai kur kas geriau nei tvankiame traukinio vago-
ne, ir dar pakeliui atgal prie lotynų kalbos ir prancūzų
kalbos, ir algebros! – pareiškė Edmundas. Po to gana
ilgai balsų nebebuvo girdėti, tik vandens teškenimas,
vaikai dairėsi krabų ir krevečių.

– Vis dėlto, – galiausiai prašneko Susana, – jau rei-
kėtų pasvarstyti, ką darysime toliau. Tuoju visi įsinorė-
sime valgyti.

– Juk turime sumuštinių, kurių kelionėn įdėjo mama, –
priminė Edmundas. – Bent jau aš tai tikrai turiu.

– Aš – ne, – atsiliepė Liusė. – Mano sumuštiniai liko
krepšelyje.

– Mano irgi, – paantrino Susana.

– Manieji – palto kišenėje, ten, pakrantėje, – pasakė
Piteris. – Vadinasi, dveji priešpiečiai keturiems. Ne ka-
žin kokios linksmybės.

– Kol kas, – pasakė Liusė, – labiau kamuoja troškulys
nei alkis.

Dabar jau ir kiti susizgribo, kaip norisi gerti: papras-
tai visada taip būna, kai ilgiau pabraidai po sūrų vandenį
kepinant saulei.

– Juk mes čia – beveik kaip išsigelbėję iš sudužusio
laivo, – tarė Edmundas. – O knygoje į salą išmesti ke-

liautojai ten būtinai aptinka gėlo ir tyro vandens šaltinių. Verčiau tuoj pat ir traukime jų ieškoti.

– Ar tai reiškia, kad vėl teks brautis per tankumą? – susiraukė Susana.

– Visai nebūtinai, – nuramino ją Piteris. – Jeigu čia esama šaltinių, jie įteka į jūrą. Taigi, jei eisime pakrante, tikrai kokį vieną surasime.

Visi išbrido į krantą, žengė pirmiausia per drėgną, suplūktą smėlį, paskui – per sausą ir birų, kuris apkimba kojų pirštus, galiausiai sutūpė apsiauti kojinių ir batų. Edmundas ir Liusė norėjo palikti apavą ir traukti į žygi basi, bet Susana paprieštaravo – tai būtų tikra beprotybė.

– Juk gali atsitikti taip, kad paskui niekaip jų nebersime, – pasakė. – O apsiauti tikrai prireiks, jei tebebūsime čia, kai užslinks naktis, ir jei smarkiai atvės.

Apsiaavę jie patraukė pakrante: jūra liko jiems iš kairės, miškas – iš dešinės. Buvo labai tylu, tik protarpiais sukrykdavo žuvėdra. Miškas buvo toks tankus, taip prižėlęs šabakštyną, kad toliau už pirmųjų medžių vaikai nieko negalėjo įžiūrėti, nebuvo matyti ir jokio krustelėjimo: nesujudėjo joks paukštis, netgi vabzdys.

Kriauklelės ir jūržolės, plukės ir mažyčiukai krabai uolų įdubose – visa tai labai gerai, bet, kai kamuoja troškulys, greitai pakryti. Pėdoms, dar ką tik braidžiusioms po vėsų vandenį, permaina atsidurti batuose nebuvo maloni, vaikai vos vilko sunkias, suplukusias kojas. Maža to, Susanai ir Liusei dar teko neštis lietpalčius.

Edmundas akimirką anksčiau, nei juos užvaldė magija, apsiaustą buvo pasidėjęs perone ant suoliuko, tad dabar pakaitomis su Piteriu tempė sunkų Piterio palatą.

Netrukus kranto linija pradėjo sukti į dešinę. Dar po kokio ketvirčio valandos, kai jie įveikė ištįsusią, kyšuliu virstančią uolų virtinę, laukė dar vienas staigus posūkis. Dabar jau ta jūros dalis, kurią išvydo pirmiausia, vos išėję pamiškėn, atsidūrė jiems už nugarų. O pažvelgę pirmyn, už neplačios vandens juostos vaikai išvydo kitą krantą, taip pat apaugusį mišku, kaip ir tas, kurį tyrinėjo.

– Kažin, ar tai sala, ar galų gale ten nueisime? – parūpo Liusei.

– Nežinau, – tarstelėjo Piteris, ir visi keturi tylomis nuplūkė pirmyn.

Krantas, kuriuo jieėjo, vis labiau artėjo prie ano kranto, ir vaikai sulig kiekvienu kyšuliu tikėjosi išvysią, kur jie susijungia. Tačiau jų laukė nusivylimas. Vaikams kelią pastojo uolų sangrūda, į kurią teko įsiropšti; nuo jos viršūnės atsivėrė gana platus reginys.

– Še tau! – burbtelėjo Edmundas. – Nieko gero. Į anuos miškus taip ir nepakliūsime. Mes saloje!

Jis sakė tiesą. Ties ta vieta, kur jų atsidurta, vandens juostos plotis siekė gal trisdešimt ar keturiasdešimt jardų, bet tai ir buvo siauriausias tarpas, skiriantis nuo kito kranto. Toliau pakrantė, kuria jieėjo, vėl suko į dešinę, ir ten vaikai išvydo tarp abiejų krantų tyvuliuojančią atvirą jūrą. Buvo visiškai aišku, kad jų jau apeita gera pusė salos.

– Žiūrėkite! – staiga šūktelėjo Liusė. – O kas gi čia? Ji rodė į ilgą, sidabru žvilgančią, panašią į gyvatę juostą, besirangančią skersai paplūdimio.

– Upokšnis! Upokšnis! – pratrūko kiti ir, nepaisydami nuovargio, žaibo greitumu nudardėjo uolomis žemyn ir tekini pasileido prie gėlo vandens versmės. Vaikai žinojo, kad vanduo būna gardesnis kiek aukščiau, ne ten, kur upelis įteka į jūrą, tad iškart nuskubėjo pamiškėn, kur vandens srautas veržėsi iš tankmės. Medžiai čia buvo suaugę taip pat tankiai, bet vanduo išsigraužė gilią vagą ir dabar sruvo suspaustas aukštų samanotų krantų; pasilenkęs netgi galėjai žvilgsniu sekti srovę, tekančią tarytum koku lapų tuneliu. Visi parklupo prie paties pirmo ruzgano, raibuliuojančio tvenkinėlio ir puolė gerti,

paskui panardino į vandenį veidus, paskui sukišo ir rankas iki alkūnių.

– Taigi, – galiausiai prašneko Edmundas, – o dabar ar neužkandus mums tų sumuštinių?

– O gal verčiau pasitaupyti? – bandė prieštarauti Susana. – Gal vėliau jie dar labiau mums pravers.

– O juk būtų gerai, – įsiterpė Liusė, – jei dabar, kai troškulys nebekamuoja, valgyt vis dar nesinorėtų, kaip ir tada, kai *kamavo*.

– Tai ką manote apie tuos sumuštinius? – vėl tarė Edmundas. – Jokios prasmės taupyti juos tol, kol suges. Neužmirškite, kad čia gerokai karščiau nei Anglijoje, o jau bent kelias valandas tampomės juos kišenėse.

Kaip tarė, taip ir padarė. Išsitraukė abu ryšulėlius ir pasidalijo visi keturi. Tiesa, nė vienas neprivalgė iki soties, bet ir tai buvo kur kas geriau nei nieko. Tada pamėgino aptarti, ką valgysią kitą kartą. Liusė pasiūlė grįžti prie jūros ir prisigaudyti krevečių, bet kažkuris kitas priminė, kad jie neturi tinklelių. Edmundas pasakė, kad vertėtų pasirinkti nuo uolų žuvėdrų kiaušinių, bet pagalvoję jie neprisiminė, kad būtų kur nors jų matę, o jeigu ir rastų, vis tiek neturėtų kur jų nei išsivirti, nei išsikepti. Piteris tylomis, pats sau, tarė, kad, jei nešyptelės kokia nors netikėta sėkmė, netrukus ir žali kiaušiniai jiems ims atrodyti tikras gardėsis, bet nematė prasmės išsakyti šitos minties kitiems. Susana jau ėmė apgailėstauti, kad taip greitai sudorojo sumuštinius. Dabar jau

tai vienas, tai kitas vos laikėsi nepratrūkę. Galiausiai Edmundas išsakė dar vieną pasiūlymą:

– Klausykit. Liko tik viena išeitis, daugiau net nėra kas daryti. Reikia išžvalgyti mišką. Atsiskyrėliai ar kelią pametę riteriai, ar kokie keleiviai juk visuomet sugeba kažkaip išgyventi, jeigu atsiduria miške. Susiranda visokių šaknų ir uogų, ir dar ko nors.

– Kokių šaknų? – parūpo Susanai.

– Visuomet manydavau, kad medžių šaknų, – pasakė Liusė.

– Nagi, eime, – paragino Piteris. – Edmundas tiesą sako. Juk turime bent pamėginti ko nors imtis. Verčiau jau lįsti miškan nei atgal į pliskinančią saulėkaitą.

Visi pakilo ir patraukė upokšnio krantu prieš srovę. Tik kelias anaip tol nebuvo lengvas. Vaikams teko pasilenkus brautis pro šakas ir ropštis per išvartas, irtis per milžiniškus rododendrų ar panašios augalijos sąžalynus, jie gerokai apsidraskė, nukentėjo ir drabužiai, ir kojos sušlapo. Vis dar ničnieko nebuvo girdėti, išskyrus upokšnio gurgėjimą ir jų pačių keliamą triukšmą. Visi keturi buvo jau kaip reikiant nusiplūkę, kai jų nosis pasiekė malonus aromatas, o dešiniajame krante, aukštai virš galvų, šmėkstelėjo kažkas ryškaus.

– Žiū! – sušuko Liusė. – Kaip kažin ką – obelis!

Iš tiesų tai ir buvo obelis. Dvėsuodami vaikai užsikeberiojo į statų krantą, prasibrovė per gervuogių šabakštyną ir pagaliau atsidūrė po sena obelimi, svarinančia

didžiulius auksaspalvius obuolius, tokius prisirpusius ir sultingus, kad vien žiūrėdamas gali liežuvį nuryti.

– Šita obelis – ne vienintelė, – pilna burna obuolio pareiškė Edmundas. – Žiūrėkite štai ten. Ir dar ten.

– Obelių čia daugybė, bene kelios dešimtys, – pasakė Susana, sviesdama šalin pirmą graužtuką; tuojau pat nusiskynė ir antrą obuolį. – Kadaise, reikia manyti, čia būta sodo – jau labai seniai. Paskui jis buvo apleistas, jį užgožė miškas.

– Vadinasi, ši sala kadaise buvo gyvenama, – pridūrė Piteris.

– O kas gi ten? – sukruoto Liusė, rodydama į priekį.

– Kad mane kur – siena! – šūktelėjo Piteris. – Sena akmeninė siena.

Prasibrovę tarp obuoliais svyrančių šakų vaikai pasiekė akmens mūrą. Siena buvo labai sena, vietomis įgriuvusi, samanota, apaugusi smalkomis, bet vis dar aukšta – viršum jos kyšojo tik pačių išlakiausių medžių viršūnės. Prisiartinę vaikai išvydo didžiulę arką – kadaise čia, regis, būta vartų, bet dabar angoje kerojo bene pati didžiausia obelis. Atvykėliams netgi teko nulaužti keletą šakų, kad galėtų pralįsti į kitą pusę, ir, vos įveikę kerotą medį, visi prisimerkė, mat į akis netikėtai tvykstelėjo gerokai skaistesnė dienos šviesa. Vaikai atsidūrė atviroje erdvėje, iš visų pusių apsuptoje aukštų mūrų. Medžiai čia neaugo, tik žaliavo saulučių žiedeliais nubarstyta veja, vijosi gebenės, stūksojo pilkos sie-

nos. Skaisčios saulės užlieta, tyki, slapta vieta buvo per-
smelkta liūdesio; vaikų ketvertukas žengė į jos vidurį,
džiaugdamiesi galimybe atsitiesti ir laisvai žingsniuoti
už nieko nekliūnant.